

Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları: 1045

Hac Kitapları Serisi: 16

Hicaz Yolları
Cumhuriyet Dönemi
Bir Taşra Müftüsünün
Hac Hatıraları
Mehmet BARUT

Yayına Hazırlayan
Kâmil BÜYÜKER

Tashih
Emrah AYDEMİR

ISBN: 978-625-8023-93-0

1. Baskı, Nisan 2022, Ankara, 4.000 Adet

© Bütün Yayın Hakları Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.
Bu eser Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık
Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 08.02.2022 tarih
ve 165 sayılı kararıyla uygun görülmüştür.

Diyanet İşleri Başkanlığı Hac ve Umre Hizmetleri Genel
Müdürlüğünün katkılarıyla oluşan bu eser,
TDV İLK SAY Kurulu tarafından yayına hazırlanmıştır.

Yayıncı Sertifika No: 48058

BASKI:

YAYIN MATBAACILIK TİC. İŞLETMESİ
BASIMEVİ | PRINTING HOUSE

Ostim OSB Mahallesi 1256 Cadde

No: 11 06370 Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0312 354 91 31 (pbx)

Faks: 0312 354 91 32

e-posta: bilgi@tdv.com.tr

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	IX
Mehmet Barut Hoca Vefat Etti.....	04
Mehmet Barut Hoca ve Hicaz Hatıratı.....	05

Birinci Bölüm

1. Turhal'dan Uğurlanıyoruz.....	14
2. Ankara'da Hacı Bayrâm Velî'yi, Konya'da da Mevlânâ'yı Ziyaret.....	16
3. Tarsus'ta Ashâb-ı Kehf.....	17
4. Ashâb-ı Kehf'in Mahalli Nerede?.....	18
5. İlâhî Kelâmın Ashâb-ı Kehf Hakkındaki Beyanı.....	19
6. Ashâb-ı Kehf'in Mağaraya Çekiliş Sebebi.....	21
7. Ashâb-ı Kehf'in Keşfi.....	22
8. İskenderun ve Reyhanlı'da Görüp Yaşadıklarımız ve Bâyezîd-i Bistâmî Türbesi.....	24
9. Ülkemizden Son Çıkış Yeri: Cilvegözü Hudud Kapısı.....	29

İkinci Bölüm

1. Zengin Tarihî Mirasıyla Şam ve Halep Şehri.....	33
2. Hac Güzergâhımızdaki İkinci Ülke Ürdün ve Amman'da Yaşadıklarımız.....	42
3. Ürdün'de Uzun ve Meşakkatli Geçen Çöl Seyahatimiz.....	58

Üçüncü Bölüm

1. Nihayet Peygamberimizin Memleketindeyiz, Pek Sevinçliyiz.....	64
2. Efendimizin Doğu Roma'ya Son Seferini Yaptığı Tebük Şehri.....	66
3. Gözyaşlarımızın Sel Olup Aktığı Nurlu Belde: Medine.....	71
4. Peygamber Âşığı Büyük Şair Nâbî'nin Bir Tahmisi.....	72
5. Hasretin Bittiği Cennet Mekân: Ravza-i Mutahhara.....	74

6. Medine’de Ziyaret Yerleri.....	82
a) Cennetü’l-bakî Kabristanı.....	82
b) Uhud Şehidliği.....	86
c) İslâm Tarihinin İlk Camisi: Kubâ Mescidi.....	90
d) Diğer Camiler.....	91
e) Yedi Mescidler/Hendek Muharebesi.....	91
7. Mescid-i Nebevî’de Değişik Ülke Haclılarıyla Hasbihâl.....	93
8. Medine’nin Mücavirlerinden Ali Ulvi Kurucu ile Tanışmamız.....	95
9. Hüzünlü Ayrılış: Medine’den Mekke’ye Hareket.....	98

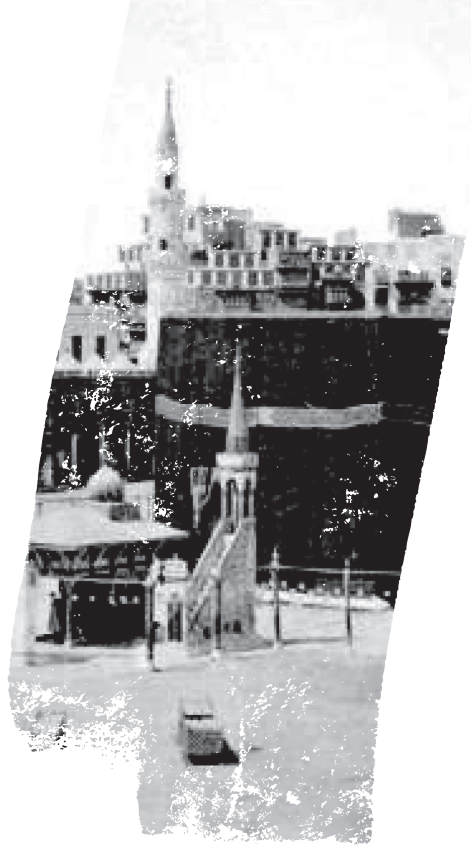
Dördüncü Bölüm

1. Harem-i Şerif’i Ziyaret/Umre Tavafi ve Sa’y.....	107
2. Ve Allah’ın Evi Kâbe’deyiz.....	108
3. Haccın Rükünü Vakfenin Yapıldığı Yer Arafat.....	130
4. Mina’da İlk Gün Büyük Şeytanı Taşlıyoruz.....	154
5. Artık Hacı Olduk.....	158
6. Arafat, Müzdelife ve Mina’dan Sonra Yine Mekke’deyiz.....	161
7. Beytülâtik Kâbe’den Hüzünlü Ayrılış.....	162

Beşinci Bölüm

1. Medine’den de Ayrılık Vakti Geldi.....	169
---	-----

Ekler	173
--------------------	-----

TAKDİM

Allah-kul ilişkisi bağlamında ibadetlerin her birinin inananların hayatında tartışılmaz bir yeri vardır. Her bir ibadet, insanın yaratanı ve diğer insanlar ile olan ilişkisinde farklı bir anlam taşımaktadır. Kadim bir ibadet olan hac da gerek Allah-kul ilişkisi gerekse insanların birbirleri ile olan ilişkileri açısından müminlerin manevi dünyasında derin izler bırakması, iman kardeşliğini ve dinî kimliği pekiştirmesi açısından en önemli ibadetlerdendir. Hac, maddi ve manevi zenginlikleri içinde barındıran çok yönlü bir ibadettir. İslam'ın beş temel esasından birisi olan hac, özel bir zamanda ve mekânda gerçekleşmesiyle, yapılışındaki birtakım zorluklar sebebiyle diğer ibadetlerden ayrılmaktadır. Hac ibadeti aynı zamanda farklı mekânlarda farklı sembollerin ziyaretini içeren ve ömürde belki de sadece bir defa yaşanabilecek birtakım

tecrübeleri, duyguları ve heyecanları içinde barındıran müstesna bir ibadettir.

Aynı şekilde hac ibadeti, ilk bakışta ferdi bir sorumluluk olarak algılanmakla birlikte yerine getiriliş tarzı bakımından evrensel bir özelliği bulunmaktadır. Hac amacıyla kutsal mekânlara yapılan bu ziyaretlerin temelinde, derin bir itikat, ibadet, tarih ve kültür bilinci bulunmaktadır. Asıl hedef, bu duygu ve bilinci günümüz insanlarına yansıtmak ve yaşatmaktır. Aynı zamanda hac her ne kadar maddi bir yolculuk gibi görünse de insanı İslam tarihine, din kardeşlerine ve gerçek manada içsel bir yolculuğa ve hesaplaşmaya da çıkaran kutsal bir yolculuktur.

Elinizdeki bu eser, bir hac yolcusu aynı zamanda irşat görevlisi olan Merhum Müftü Mehmet Barut'un 1967 yılında Hicaz yolunda ve Hicaz'da yaşadığı duyguların satırlara dökülmesidir. Yerel bir gazetede 177 gün boyunca Hicaz Yolları ismiyle yayımlanan ve bu yazıların toplanmasıyla meydana gelen bu eser Tokat'tan Hicaz'a karayolu ile gerçekleşen bir hac yolculuğunun tarihi tanığıdır. Bu güzel hatıratı bizlere kazandıran merhum yazarına Allah'tan rahmet dileriz.

Eserin hazırlık aşamasından yayınlanmasına kadar geçen süreçte emeği bulunan herkese teşekkürü bir borç bilmekte, eserin Yüce Rabbimizin rızasına uygun ve şuurulu bir hac ibadetinin yapılmasına vesile olmasını Cenâb-ı Hak'tan niyaz etmekteyiz.

Hac ve Umre Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Giriş

Müftü Mehmet BARUT¹, nüfus kayıtlarına göre 01.03.1339/ (1923) tarihinde Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesi Karaalikaçağı köyünde dünyaya geldi. Anne adı Şehzade, baba adı Abdülvahit'tir. İlk dini tadrîsini ve Kur'an eğitimini babasından aldı. Daha sonra Çekerek Müftüsü Mehmet Efendi'nin derslerine devam ederek sarf, nahiv, fıkıh, tefsir, hadis, ferâiz gibi dinî ilimlerde kendisini yetiştirdi. 15.05.1946 tarihinde başladığı askerliğini 15.05.1949 tarihinde tamamladı. 1957 yılında Diyanet'te açılan fahri vâizlik sınavını imtihanı kazanarak fahri vâizliğe başladı.

Diyanet teşkilatında görev almak üzere 15.09.1958'de girdiği sınav sonucunda ise vâizlik yapmaya ehliyetli olduğu belgesi verildi. Bu sonuca binaen Mehmet Barut Hoca, 03.06.1959 tarihinde Tokat'ın Zile ilçesi vâizliği için Diyanet'e hitaben dilekçe yazmış ancak dilekçesine 10 Ağustos 1959'da Zile'ye başka birinin atanacağı gerekçeyle olumsuz cevap verilmişti.

Mehmet Barut, 30.09.1959 tarihinde yapılan mülakat sınavıyla Tokat ili, Artova İlçe Müftülüğünde, aday müftü olarak göreve başladı. 07.08.1960 tarihinde asaleti tasdik oldu. 08.08.1961'de yapılan ferâiz imtihanını başarı ile geçti.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından İstanbul'da 16 Temmuz 1962-29 Ağustos 1962 tarihleri arasında düzenlenen II. Devre Tekâmül Kursu'na katılarak pekiyi derece ile kursu tamamlayıp belge aldı.

¹ Mehmet Barut Hoca'nın biyografisi hazırlanırken Diyanet İşleri Başkanlığında bulunan sicil dosyası, kendisinin daktilo ettiği özgeçmişi ve evlatlığı Niyazi Ercan'ın naklettiği bilgilerden istifade edilmiştir.